

'the unconditional surrender by Germany, Italy and Japan. This means a reasonable assurance of future world peace. It does not mean the destruction of the population of Germany, Italy or Japan, but it does mean the destruction of the philosophies in those countries which are based on conquest and the subjugation of other peoples.'

Churchill sprak zich in gelijke geest uit.

Het is eenvoudiger, de motieven aan te geven die er de twee grote Geallieerde oorlogsleiders toe brachten, de formule 'onvoorwaardelijke overgave' te bezigen, dan er de gevolgen van te schetsen. Wat die motieven betreft, onderschrijven wij de samenvatting van de Britse historicus Michael Howard:

*'In the first place, the failure of the Western Allies to launch the attack in the West demanded by Stalin, made it more vital than ever that the Russians should have no reason to fear that they might be left in the lurch by the conclusion of a compromise peace between Germany and the West. In the second place, the Darlan affair and the uproar which it had caused . . . was fresh in the minds both of the Prime Minister and the President.¹ It seemed desirable that the events in North Africa would not set the pattern for future relations between the Allies and the Axis: that neither Goering nor Himmler, nor any of the other devils in the Allied eschatology would be regarded as suitable partners to an agreement simply because they could ensure the allegiance of the bureaucratic machine which governed Germany.'*²

Daar kwam nog een motief bij: in '18 had Duitsland de wapenen neergelegd op bepaalde voorwaarden die samenhangen met beginselen die president Wilson tevoren geformuleerd had. In Duitsland had men dus van een *voorwaardelijke* overgave kunnen spreken en zulks had er toe bijgedragen dat al vóór maar sterker nog onmiddellijk na de Vrede van Versailles (1919) nationalistische agitatoren (Hitler was slechts één onder hen geweest, en in die tijd bij lange na niet de belangrijkste) hadden kunnen betogen dat Duitsland 'eigenlijk' niet verslagen was, maar 'bedrogen' door zijn vijanden en 'verraden' door degenen die de capitulatie aanvaard hadden. Duitslands nederlaag was in '18 niet volstrekt duidelijk gemaakt – juist die duidelijkheid wenste men thans te bereiken door te stipuleren dat de oorlog eerst zou

¹ Admiraal Darlan was op 24 december '42 door een aanslag om het leven gebracht. Generaal Giraud was hem als hoogste autoriteit opgevolgd. Op de conferentie van Casablanca hadden Roosevelt en Churchill vergeefs gepoogd, een duidelijke verzoening tussen Giraud en de Gaulle te bewerkstelligen. Korte tijd later kon de Engelsman Harold Macmillan, die als politiek adviseur aan generaal Eisenhower toegevoegd werd, bevorderen dat het hoogste Franse gezag in Noord-Afrika bij de Gaulle kwam te liggen die er een Gaullistische 'regering' kon vormen. ² M. Howard: *Grand Strategy*, dl. IV, p. 282–83.